

● W dniu **15 lutego 2011 r.** Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu monety z serii „Polscy malarze XIX/XX wieku” upamiętniające Zofię Stryjeńską, o nominałach:

20 zł wykonaną stemplem lustrzanym w srebrze (z tampondrukiem),

2 zł wykonaną stemplem zwykłym ze stopu Nordic Gold.

Narodowy Bank Polski

ma wyłączne prawo emitowania znaków
pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Oprócz **monet i banknotów powszechnego obiegu**
NBP emituje także **monety i banknoty kolekcjonerskie**.

Emisja wartości kolekcjonerskich
stanowi okazję zarówno do upamiętniania
ważnych historycznych rocznic i postaci, jak i do rozwijania
zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Od 1996 roku NBP emituje także
dwuzłotowe monety okolicznościowe
powszechnego obiegu **ze stopu Nordic Gold**.

Wszystkie monety i banknoty emitowane przez NBP
są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.

MONETY EMISJI 2011 MONETY EMISJI 2011

Od 2002 roku NBP emituje serię monet
„Polscy malarze XIX/XX wieku”.
Temat „Zofia Stryjeńska” jest dziewiąty w tej serii.

Informacje o planie emisji
znajdują się na stronie:

www.nbp.pl/monety

Sprzedaż monet kolekcjonerskich emitowanych przez NBP
jest prowadzona w serwisie Kolekcjoner
(aukcja internetowa/sklep internetowy) pod adresem:

www.kolekcjoner.nbp.pl

 KOLEKCJONER

oraz w oddziałach okręgowych NBP.

Monety zostały wyprodukowane
w Mennicy Polskiej S.A. w Warszawie.

Skład i druk: Drukarnia NBP

NBP

Narodowy Bank Polski

monety

POLSCY MALARZE XIX/XX WIEKU

Zofia Stryjeńska

1891-1976

Polscy malarze XIX/XX wieku: Zofia Stryjeńska

● Twórczość Stryjeńskiej jest powszechnie znana i łatwo rozpoznawalna. Niemal każdy zetknął się z jej projektami, powielanymi do lat 70. XX w. – najczęściej niestarannie i z pominięciem nazwiska autorki – na pudełkach czekoladek, talerzach czy na pocztówkach. Zresztą już w latach międzywojennych wielu autorów naśladowało jej oryginalny styl, przyczyniając się do zbanalizowania pierwowzorów.

● Zofia Stryjeńska, z domu Lubańska (1891–1976), uczyła się w prywatnych szkołach artystycznych w rodzinnym Krakowie i w Akademii Sztuk Pięknych w Monachium. Debiutowała pod panieńskim nazwiskiem, wystawiając w 1912 r. kartony *Polskie bajdy na tle opowieści ludowych*; rok później stworzyła cykl akwarel poświęcony polskim kołębom, a w czasie I wojny światowej pocztówki z ilustracjami do jasełek i pieśni legionowych.

● Najwybitniejsze osiągnięcia artystki przypadły na okres małżeństwa z Karolem Stryjeńskim, architektem i pedagogiem. Jednak ich związek nie był sielanką – Stryjeński z czasem coraz gorzej traktował żonę, rozsiewał o niej plotki i dwukrotnie próbował ją zamknąć w zakładzie psychiatrycznym. Choć lekarze wykluczyli chorobę, opinia wariatki towarzyszyła odtąd artystce, która, buntując się przeciwko zewnętrznym formom mieszczańskiej obyczajowości, bywała mimowolną bohaterką towarzyskich skandali. Świadoma własnego talentu, nie przywiązywała wagi do swoich sukcesów, pragnąc przede wszystkim być

kochana. Żyła w ciągłym rozdarciu pomiędzy miłością do swoich dzieci i powinnościami macierzyńskimi, a niezależnością artystki realizującej własne plany. Ani rozwód ze Stryjeńskim, ani powtórne krótkotrwałe małżeństwo nie dały Zofii spokoju i stabilizacji życiowej. Mimo że jej obrazy osiągały niekiedy zawrotne ceny, do końca życia borykała się z kłopotami materialnymi, nie mogąc pogodzić się z traktowaniem twórczości jako produkcji zarobkowej. Nigdy również nie osiągnęła artystycznego samozadowolenia – nawet w czasach największej sławy, kiedy nazywano ją księżniczką polskiej sztuki i najwybitniejszą malarką Europy.

● Powodzenie i popularność zapewniły jej już wczesne obrazy – cykle *Pascha* i *Łowy bogów*, a także kompozycje z 1923 r. – *Poranek*, *Wieczór* i *Koncert Beriota*. Dekoracyjne paneaux *Pory roku*, prezentowane wraz z innymi pracami Stryjeńskiej na Międzynarodowej Wystawie Sztuki Dekoracyjnej w Paryżu w 1925 r., przyniosły jej cztery grand prix i dwa dyplomy honorowe. Artystka projektowała też dekoracje innych wnętrz (np. kompozycje *Ogień* i *Woda* do siedziby Poselstwa Polskiego w Sofii) i polichromie kilku kamieniczek na Starym Mieście w Warszawie (1928). Wydała dwie teki litografii barwnych *Bożki słowiańskie* i zilustrowała kilkadziesiąt książek. Tworzyła plakaty, druki reklamowe i zabawki. Zajmowała się scenografią, pisała scenariusze do widowisk muzycznych, a w 1928 r. zaprojektowała całościową oprawę plastyczną baletu *Harnasie* Karola Szymanowskiego.

● Różnorodność prac, jakich podejmowała się Stryjeńska, pokazuje jej niemal nieograniczone możliwości, a jednocześnie uzmysławia siłę talentu. Dostosowując język plastyczny do właściwości realizowanego zadania, zawsze pozostawiała w nim piętno własnego stylu. Uproszczone formy, zestawione w dynamicznych i rytmicznych układach intensywnych barw, szczerze wypełniają kadry prawie wszystkich jej kompozycji. Zmysłowa żywiołowość stanowi zarówno treść ukazywanych scen, jak i dominującą cechę ich artystycznego kształtowania. Na tym polega związek twórczości Stryjeńskiej z folklorem, a nie tylko na tematach i motywach, które czerpała z etnograficznych źródeł i przetwarzała we właściwy sobie, żartobliwy sposób. Podobnie dowolnie postępowała z bóstwami słowiańskimi i z poczem Piastów, każąc legendarnemu protoplaście dynastii ująć koło jak kierownicę samochodu, a Kazimierzowi Wielkiemu trzymać w dłoni papieros.

● Błyskotliwą inteligencją malarki, wyjątkowe poczucie humoru, a zarazem pełną prostoty i krytycyzmu samoocenę potwierdzają jej pamiętniki, opublikowane w 1995 r. pod tytułem *Chleb prawie że powszedni*.

dr Urszula Makowska
Instytut Sztuki
Polskiej Akademii Nauk

MONETY EMISJI 2011 MONETY EMISJI 2011 MONETY EMISJI 2011 MONETY EMISJI 2011 MONETY EMISJI 2011 MONETY EMISJI 2011 MONETY EMISJI 2011

NOMINAŁ 20 ZŁ

metal Ag 925/1000 oraz farby: czerwona, żółta, zielona i niebieska
stempel lustrzany ■ długość 40,0 mm ■ szerokość 28,0 mm
■ masa 28,28 g ■ wielkość emisji (nakład) 50.000 szt.

AWERS: Stylizowany wizerunek fragmentu obrazu Zofii Stryjeńskiej. U dołu, z prawej strony, wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Wokół orła, od dołu, od prawej do lewej, napis: 20 ZŁ i po oddzielającej kropce napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA oraz oznaczenie roku emisji: 2011. Pod lewą łapą orła znak mennicy: M/W.

REWERS: Stylizowany wizerunek popiersia Zofii Stryjeńskiej. Z lewej strony faksymile jej podpisu. Z prawej strony, u dołu, stylizowany wizerunek palety i trzech pędzli. Na palecie farby: czerwona, żółta, zielona i niebieska. Nad paletą prostopadłe napis: 1891–1976. Z prawej strony stylizowany fragment obrazu Zofii Stryjeńskiej. W prawym dolnym rogu napis: ZOFIA oraz prostopadłe napis: STRYJEŃSKA.

Projektant monety: **URSZULA WALERZAK**

NOMINAŁ 2 ZŁ

metal stop CuAl5Zn5Sn1 ■ stempel zwykły ■ średnica 27,0 mm
masa 8,15 g ■ wielkość emisji (nakład) 1.000.000 szt.

AWERS: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, z lewej strony stylizowany wizerunek palety i dwóch pędzli. U dołu napis: 2 ZŁ, u góry półkołem napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA oraz oznaczenie roku emisji: 2011. Pod lewą łapą orła znak mennicy: M/W.

REWERS: Stylizowany wizerunek popiersia Zofii Stryjeńskiej, na tle stylizowanego fragmentu obrazu. Z lewej strony półkołem napis: ZOFIA STRYJEŃSKA. U dołu napis: 1891–1976.

NA BOKU: osmiokrotnie powtórzony napis: NBP, co drugi odwrócony o 180 stopni, rozdzielony gwiazdkami.

Projektant awersu: **EWA TYC-KARPIŃSKA**
Projektant rewersu: **URSZULA WALERZAK**

